

Ο Λουδοβίκος Βοναπάρτης στις ΗΠΑ. Σχετικά με τα γεγονότα του Καπιτωλίου

του Πέτρου Σταύρου

Μπορεί να είναι σοκαριστικές οι εικόνες που είδαμε από την εισβολή οπαδών του Τραμπ στο Καπιτώλιο, αλλά περισσότερο σοκαριστικό είναι το γεγονός ότι οι εικόνες αυτές έχουν πίσω τους δύο μήνες, τουλάχιστον, λεπτομερούς οργάνωσης και προετοιμασίας ενός αδιαμφισβήτητου δικαστικού πραξικοπήματος. Σε αυτήν την απόπειρα πραξικοπήματος -και αυτό ας το καταλάβουν καλά οι εγχώριοι ακροκεντρώοι πολιτικοί που βιάζονται να εξομοιώσουν αυτό που συνέβη χθες στην Ουάσιγκτον με το κίνημα των πλατειών στην Ελλάδα- κομπάρσος είναι ο ακροδεξιός λαϊκισμός και οι κινητοποιήσεις του και πρωταγωνιστές η προεκλογική στρατηγική του Τραμπ και των Ρεπουμπλικάνων και κυρίως η λειτουργία των επίσημων πολιτικών, νομοθετικών και εκλογικών θεσμών, που βρίσκονται από πίσω και που εκφράζουν την αγριότερη κοινωνική πόλωση που βιώνει η αμερικανική κοινωνία από το '70 και μετά. Κανένα άγνωστης ταυτότητας πολιτικό υποκείμενο ή κίνημα δεν ξεπήδησε από το πολιτικό κενό για να οδηγήσει σε μια «grassroot» ακροδεξιά εισβολή στο Καπιτώλιο. Όλα προκλήθηκαν από τους επίσημους πολιτικούς θεσμούς και από ένα είδος ανεξέλεγκτης εργαλειοποίησής τους. Την αμερικανική αστική δημοκρατία δεν την επιβουλεύονται εξωτερικοί-γκροτέσκο πολιτικοί αλλά ενδοσυστημικές δυνάμεις, ακόμα και αν αυτές έχουν την μορφή ενός ακροδεξιού πολιτικού άβαταρ (1).

Εύλογα, μεγάλο μέρος των πολιτικών σχολίων γύρω από τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές του 2020 έχει επικεντρωθεί, μέχρι τώρα, στα ιστορικά υψηλά ποσοστά του Τραμπ και στις μάχες «σώμα με σώμα» που δόθηκαν σε μια σειρά από πολιτείες. Μόνο περιστασιακά και στο περιθώριο του πολιτικού σχολιασμού

μάς αποκαλύφθηκε ότι οι επίσημοι θεσμοί -από το Κολέγιο των Εκλεκτόρων και το Ανώτατο Δικαστήριο έως τα πολιτειακά νομοθετικά σώματα- είναι υπεύθυνοι για το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τόσες άλλες δυτικές δημοκρατίες, η επίσημη καταμέτρηση της λαϊκής ψήφου δεν είναι αρκετή για να αποφασίσει και να νομιμοποιήσει το αποτέλεσμα των εκλογών.

Οι εκλογές στις 3 Νοεμβρίου είχαν τρία ρεκόρ: Ρεκόρ συμμετοχής της εκλογικής βάσης, ρεκόρ ψήφων του εκλεγμένου αμερικανού προέδρου, που έλαβε ο Μπάιντεν, και ρεκόρ ψήφων που έλαβε ο Τραμπ σε σχέση με αυτούς που είχε το 2016. Ναι λοιπόν, ο Τραμπ έσπασε το προσωπικό του ρεκόρ αλλά ο Μπάιντεν τον ξεπέρασε καθαρά, μερικά εκατομμύρια ψήφους σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Όμως, στις ΗΠΑ ο/η πρόεδρος δεν βγαίνει από τις συνολικές ψήφους σε εθνικό επίπεδο αλλά από την κατανομή αυτών των ψήφων στο πολιτειακό επίπεδο. Αυτό που ονομάζουμε «εθνικές» προεδρικές εκλογές είναι στην πραγματικότητα 50 πολιτειακές εκλογές που καθορίζουν ποιοι εκλέκτορες θα εκπροσωπούν καθεμιά πολιτεία στο Κολέγιο των Εκλεκτόρων. Αυτοί οι εκλέκτορες είναι που ψηφίζουν για τον/την πρόεδρο και τον/την αντιπρόεδρο της ομοσπονδίας.

Ο Τραμπ προεκλογικά χρησιμοποίησε μεγάλο αριθμό δικηγόρων για να κάνουν μαζικές ενστάσεις κατά την ημέρα των εκλογών. Οι οδηγίες ήταν συγκεκριμένες: α) εργαλειοποίηση και ιδιοτελή ερμηνεία των πολιτειακών εκλογικών καθεστώτων, β) αιτήματα για επανακαταμέτρηση σε πολιτείες που το αποτέλεσμα είναι αμφίρροπο, γ) αμφισβήτηση επιστολικών ψήφων. Στόχος, η διάδοση ότι οι εκλογές είναι νοθευμένες και η συσσώρευση πολλών νομικών αιτημάτων εκδίκασης του εκλογικού αποτελέσματος σε αρκετές πολιτείες. Η πραγματική ροή των ψήφων έδωσε «πάτημα» στον Τραμπ να ισχυριστεί ότι οι εκλογές είναι νοθευμένες. Πρώτα, άρχισε να «κοκκινίζει» ο χάρτης λόγω του ότι η καταμέτρηση εξελισσόταν με ψήφους από περιοχές ημιαστικές και αγροτικές και αργότερα άρχισε να γίνεται «μπλέ» καθώς ενσωματώνονταν οι επιστολικές ψήφοι των αστικών κέντρων (λόγω κορονοϊού οι αστικές περιοχές με δημοκρατική εκπροσώπηση

προτίμησαν την επιστολική ψήφο). Το εκλογικό αυτό «εφέ» βοήθησε τον Τραμπ να διαδίδει, ψευδώς, ότι επιχειρείται νοθεία και πως οι εκλογές είναι παράνομες.

Το επιτελείο του Τραμπ επιδίωξε από την αρχή, με τις νομικές προσφυγές, να καθυστερήσει την ύπαρξη έγκυρου εκλογικού αποτελέσματος σε διάφορες πολιτείες. Στις προεδρικές εκλογές, εκτός της πολιτειακής κατανομής του εκλογικού αποτελέσματος, σημασία έχει και ο πραγματικός χρόνος και τα σχετικά ορόσημα. Σύμφωνα με τον νόμο, το Κολέγιο των Εκλεκτόρων πρέπει να συνεδριάσει στις 14 Δεκεμβρίου, ώστε οι εκλέκτορες να συσταθούν σε σώμα για να μπορέσουν να ψηφίσουν για την προεδρία. Οι πολιτείες πρέπει να έχουν τα εκλογικά τους αποτελέσματα πιστοποιημένα μέχρι την ημερομηνία «ασφαλούς λιμένα» της 8ης Δεκεμβρίου, έτσι ώστε οι εκλέκτορές τους να είναι γνωστοί πριν από τη συνάντηση του Κολεγίου.

Τι γίνεται όμως αν, λόγω των δικαστικών επιπλοκών, δεν μπορεί να πιστοποιηθεί εκλογικό αποτέλεσμα και πλησιάζει η ημερομηνία «ασφαλούς λιμένα»; Τότε, σύμφωνα με μια ερμηνεία του ομοσπονδιακού συντάγματος, η πολιτεία μπορεί να χρησιμοποιήσει το νομοθετικό της σώμα ώστε και να ορίσει αυτό τους εκλέκτορες. Είναι σαφές πως από την αρχή ο Τραμπ επεδίωκε την ακύρωση της λαϊκής ψήφου που θα οδηγούσε σε δημοκρατικό εκλέκτορα, σε μια σειρά από πολιτείες, και την αντικατάστασή της από την απόφαση του πολιτειακού νομοθετικού σώματος με ρεπουμπλικανική πλειοψηφία. Εάν η δικαστική διαμάχη συνεχίζεται και μετά τα χρονικά ορόσημα, αυτό σημαίνει ότι ορισμένες πολιτείες δεν εκπροσωπούνται καθόλου στο κολέγιο των εκλεκτόρων. Τότε το σύνταγμα «σπρώχνει» την επιλογή του/της προέδρου και του/της αντιπροέδρου στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Φαίνεται λοιπόν πως η προχθεσινή εισβολή του ακροδεξιού πλήθους στο Καπιτώλιο ήταν η τελευταία πράξη ενός τελικά αποτυχημένου αλλά σοβαρά οργανωμένου και πρωτοφανούς σε έκταση δικαστικού πραξικοπήματος. Κατά την προχθεσινή ημέρα έδειξαν τα όριά τους τόσο το πολιτικό – εκλογικό σύστημα των ΗΠΑ, που στηρίζεται στη μέθοδο winner-takes-all όσο και το ολιγοπωλιακό

κομματικό σύστημα. Μέχρι χθες, η πολιτική σταθερότητα ήταν εξασφαλισμένη μέσα από το δημοκρατικό – ρεπουμπλικανικό συνεχές.

Από το 1960, στις ΗΠΑ, έχουν δημιουργηθεί πολλά νέα κόμματα, σε βαθμό συγκρίσιμο με αυτά που έχουν γεννηθεί στη Δυτική Ευρώπη. Ενώ όμως στην Ευρώπη τα μισά από τα νέα κόμματα έχουν καταφέρει και έχουν εκλέξει βουλευτές, στις ΗΠΑ κανένα νέο κόμμα δεν έχει καταφέρει ποτέ να κερδίσει κάποια έδρα οπουδήποτε (2). Με την περίπτωση του Τραμπ αμφισβητείται, εκ των έσω, και για πρώτη φορά σε τέτοια έκταση το κομματικό και πολιτικό ολιγοπώλιο. Και αμφισβητείται με τον χειρότερο τρόπο. Μένει να δούμε αν η απάντηση θα είναι αυτή που φαίνεται, δηλαδή, η περαιτέρω σκλήρυνση του πολιτικού ολιγοπωλίου για να αποκλείσει τα άκρα που, υποτίθεται, προέρχονται από τις εξωτερικές «βοϊδοκεφαλές».

Εμείς πάλι ας κρατήσουμε ότι το κακό προήλθε από τα μέσα, οργανώθηκε από τα μέσα και συνάντησε τον κοινωνικό εφιάλτη του «έξω». Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη, του Καρλ Μαρξ, μας τα λέει και μας τα εξηγεί περίφημα: «Τα αποβράσματα της αστικής κοινωνίας αποτελούν τελικά την ιερή φάλαγγα της ευταξίας και ο ήρωας Κραιπαλίνσκι εισέρχεται στα Ανάκτορα του Κεραμικού ως “σωτήρας της κοινωνίας”» (3).

*****

(1) Ο χαρακτηρισμός άβαταρ είναι του ψυχαναλυτή Ρεζιναλντ Μπλανσέ και βρίσκεται στο βιβλίο του: *Πολιτικές του Ψυχαναλυτή. Χρονογραφήματα της κρίσης (2011 – 2017)*. Εκδόσεις Εκκρεμές.

(2) Boston review, *The Case for Proportional Representation*, Robert Richie, Steven Hill

(3) Καρλ Μαρξ, Τόμος Α, Κείμενα από τη δεκαετία του 1850. Εκδόσεις ΚΨΜ.

Πηγή: commune.org.gr